

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1904.

(ÅRGÅNG 31.)

UTARBETADT AF STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1904.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och 1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1904.

(ÅRGÅNG 31.)

UTARBETADT AF STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1904.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse.....	3-12.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1904.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1904 års skörd..	7.
II. Kvantitativ beräkning af uppgifterna om 1904 års skörd.....	8.
Tab. A.Jämförelse mellan 1904 års och 1881-1900 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	9.
Tab. B.Sädesslagens medelvikt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1881-1900 samt år 1904.....	10.
Tab. C.Sädesskördens beräknade vikt år 1904.....	11.
Résumé.....	13.
Tabellbilaga.....	14-16.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1904.....	14.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1904.....	16.

T I L L K O N U N G E N .

Till åttlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anholder Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för 1904 års skörd. I likhet med hvad tillförene varit fallet, lemnas först en framställning af de allmänna omdömen om årsväxten, som af de särskilda Länsstyrelserna uttalats, samt Central-

byråns härpå grundade totalomdöme om hela rikets skörd, och härefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spannmålsens vikt m. m., som kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af Hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördens korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1904.

Dessa omdömen¹⁾ hafva innevarande år inkommit till Statistiska Centralbyrån, från och med den 24 oktober till och med den 12 november. Under de trettio föregående år, hvarunder Centralbyrån mottagit dessa omdömen, har det första länsomdömet inkommit till ämbetsverket tidigast den 7 oktober (år 1885) och senast den 27 oktober (år 1888) samt det sista länsomdömet tidigast den 6 november (åren 1880 och 1900) och senast den 2 december (år 1902). Tiden för afgifvandet af dessa omdömen står naturligen i nära samband med tiden för själfva skördeutfallet, hvilket under olika år kan växla.

Årets omdömen, till stöd för hvilka ofta åberopas utom länsmännens skörderapporter äfven upplysningar om skörden, som Länsstyrelserna i öfrigt kunnat erhålla, äro af följande lydelse:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. Cb. d. 2 nov. 1904):

att, om än i vissa trakter till följd af ogynnsamt bärgningsväder höstsåden, särskildt rågen, delvis är af mindre god beskaffenhet, skörden i sin helhet likväl i såväl kvantitativt som kvalitativt hänseende utfallit *något öfver medelmåttan*;

för *Uppsala län* (ink. d. 11 nov.):

att skörden, i sin helhet bedömd, utfallit *under medelmåttan*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 25 okt.):

att på grund af den skada, som det höga vattenståndet sistlidne vår åstadkom på höstsåden, samt med afseende fästadt på den ringa fodertillgången, skörden enligt Konungens Befallningshafvandes omdöme varit *under medelmåttan*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 2 nov.):

att vårsåden, hvilken lidit af en under sommaren rådande långvarig torka, men som inbärgats under synnerligen lyckliga väderleksförhållanden, torde hafva lemnat en afkastning, som jämväl kan betecknas såsom *öfver medelmåttig*;

att potatisen gifvit en medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att höskörden genom den omnämnda torra väderleken under sommaren blifvit något *under medelmåttig*, men välbärgad och af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen af såväl höst- som vårsäd varit *under medelmåttan*.

Såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd i länet anser sig Länsstyrelsen följaktligen böra uttala, att densamma blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 28 okt.):

att såväl höst- som vårsåden gifvit fullt medelmåttig skörd;

att äfven skörden af potatis äfvensom af andra rotfrukter varit fullt medelmåttig;

att höskörden varit nära medelmåttig; samt

att halmafkastningen varit medelmåttig.

Till följd häraf kan Kungl. Maj:ts Befallningshafvande uttala det allmänna omdöme om årets skörd inom länet, att densamma blifvit *medelmåttig*;

för *Kronobergs län* (ink. d. 3 nov.):

att höstsåden, nästan uteslutande bestående af råg, lemnat nära medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att vårsåden, hvaraf hufvudsakligen odlas korn och hafre samt endast i ringa mån råg, hvete och blandsäd, gifvit fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet, dock att hafren å mossjord delvis skadats af frost;

att potatis och öfriga rotfrukter, hvilka senare ännu icke odlas i någon betydligare mängd, lemnat nära god skörd af hufvudsakligen god beskaffenhet;

att höskörden lemnat medelmåttig afkastning af god beskaffenhet;

att halmafkastningen blifvit fullt medelmåttig;

att såväl sädesgrödan som hö- och halmaskörden i allmänhet anses tillräcklig för ortens behof;

att väderleken under våren var regnig och kall, under högsommaren synnerligen torr och varm, samt under bärgningstiden särdeles gynnsam.

På grund af hvad sålunda meddelats, anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdömet, att jordbruket inom länet innevarande år lemnat *fullt medelmåttig skörd*;

för *Kalmar län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsåden gifvit fullt medelmåttig skörd, välbärgad och af god beskaffenhet samt af högre medelvikt än under åren 1881—1900; att vårsåden lemnat medelmåttig skörd, välbärgad och af *tyngre* beskaffenhet än medelvikten åren 1881—1900;

att potatisen, som ingenstädes synes hafva angripits af röta, lemnat en till mängden mindre än medelmåttig skörd, som dock till beskaffenheten är värdefullare än vanligt;

att höskörden från odlad jord varit medelmåttig och från naturliga ängar nära medelmåttig, i båda fallen af mycket god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen af såväl höstsäd som vårsäd varit medelmåttig och af utmärkt beskaffenhet, fastän halmen i följd af torka ej nått vanlig längd.

På grund häraf gäller såsom allmänt omdöme, att årets skörd blifvit *till mängden medelmåttig och till beskaffenheten god*;

för *Gottlands län* (ink. d. 31 okt.):

att i betraktande därpå, att såväl sädes- som höskörd varit, om också icke riklig, dock af särdeles god beskaffenhet, årets skörd inom länet kan anses hafva utfallit *öfver medelmåttan*;

för *Blekinge län* (ink. d. 12 nov.):

Höstsåden anses hafva gifvit något öfver medelmåttig skörd af merendels god beskaffenhet.

Vårsåden, hvaraf hufvudsakligen odlas hafre och korn samt endast i ringa mån hvete, råg och blandsäd, har till följd af långvarig torka under högsommaren på ej få ställen hämmats i utvecklingen, men får likväl anses hafva lemnat medelmåttig afkastning.

Potatis och öfriga rotfrukter, hvilka jämväl lidit af torkan under sommaren, hafva emellertid gifvit, potatisen nära medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet och öfriga rotfrukter, som därjämte här och hvar till ej oväsentlig del skadats af mask, under medelskörd.

Höskörden från såväl odlad jord som naturliga ängar kan betraktas såsom fullt medelmåttig; och

halmafkastningen af såväl höst- som vårsäd har beträffande västra delen af länet varit god och i östra delen fullt medelmåttig.

¹⁾ Dessa Länsstyrelsernas omdömen jämte de hufvudsakliga resultaten af Statistiska Centralbyråns beräkningar äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

Såväl sädesgrödan som hö- och halmskörden har öfver hufvud taget blifvit fullt tillräcklig för ortens behof och i vissa delar af länet jämväl lemnat öfver till afsalu.

Bärgningsvädret har i allmänhet varit synnerligen gynnsamt.

På grund häraf anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdöme om årets skörd inom länet, att den utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 26 okt.):

att höstsäden lemnat god skörd af god beskaffenhet;
att vårsäden, som hufvudsakligen består af korn och hafre, gifvit fullt medelmåttig skörd;

att potatisen, som flerstädes lidit skada af torka och frost, lemnat medelmåttig skörd samt skörden af sockerbetor utfallit betydligt under medelmåttan;

att höskörden från odlad jord varit nära medelmåttig och från naturliga ängar medelmåttig, i båda fallen af god beskaffenhet och väl inbärgad; samt

att halmfalkastningen af höstsäd varit medelmåttig och af vårsäd under medelmåttan, vårsädeshalmen dock i allmänhet mycket kort följd af torka.

På grund häraf anser sig Länsstyrelsen kunna afgifva det allmänna omdöme om innevarande års skörd, att den utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Malmöhus län* (ink. d. 3 nov.):

att skörden af säd och af rotfrukter utfallit mycket olika, ity att den förra varit ganska tillfredsställande, under det att rotfrukter lemnat klen afkastning. Till följd häraf och med afseende på rotfruktsodlingens stora betydelse inom detta län, anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande såsom allmänt omdöme om skörden icke kunna beteckna den som mera än *fullt medelmåttig*;

för *Hallands län* (ink. d. 2 nov.):

Höstsäden, som på grund af den våta och kalla väderleken under förlidet års höst såddes sent, har likväl i allmänhet ganska väl uthärdat vintern, men har däremot lidit icke obetydligt under den likaledes kalla och regniga, för växtligheten ogynnsamma våren med dess ofta inträffande nattfroster. Rågen, som under uppväxten i allmänhet var tunn och ojämn samt delvis, särskildt i skogsbygden, tagit skada af frost, repade sig ånyo efter den vid midsommartiden inträffade rikliga nederbörden, utom å den lätta och torra sandjorden, där den brådmognat och icke gifvit kärna. Den anses hafva lemnat medelskörd af god, om och något småkornig beskaffenhet. Hvetet har i allmänhet bättre motstått årets ogynnsamma väderlek och anses hafva lemnat medelskörd af god beskaffenhet.

Vårsäden led likaledes af den kalla försommarens torka och i Fjäre härad samt delar af Viske härad äfvensom på många ställen i skogsbygden har den antingen helt obetydligt uppkommit eller ock fullständigt bortfrusit. Öfver hufvud taget, torde skörderesultatet af såväl hafre som korn hafva blifvit ej så obetydligt under medelskörd i norra delen af länet samt medelskörd af i allmänhet god beskaffenhet i öfriga delar af länet.

Höafkastningen har å högt belägen, torr jord äfvensom utesluttad på sandjord samt äldre vallar och naturliga ängar utfallit klen i följd af torkan under större delen af sommaren. Där jorden däremot varit fuktig och gräset sålunda kunnat motstå torkan, har slåtern varit god beträffande såväl mängden som ännu mera beskaffenheten.

Halmfalkastningen af såväl höst- som vårsäd har varit betydligt under medelskörd, men af synnerligt god beskaffenhet.

Potatisen anses afkasta medelskörd af god beskaffenhet.

Af öfriga rotfrukter har afkastningen varit under medelskörd, men af god beskaffenhet.

Inbärgningen af hö och säd såväl som af rotfrukter har egt rum under i allmänhet ovanligt gynnsamma väderleksförhållanden.

Betet har på grund af torkan varit mycket klen.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda uppgifvits kan såsom allmänt omdöme uttalas, att årets skörd inom länet varit *medelmåttig* och i *afseende å beskaffenheten* är att anse såsom *god*;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 10 nov.):

att höstsäden råg och hvete, af hvilka det senare sädesslaget odlas i mindre utsträckning, lemnat under medelmåttig skörd, af medelmåttig beskaffenhet;

att skörden af vårsäden hafre, som utgör länets hufvudsäde, samt korn och blandsäd till följd af den under sommaren rådande ihållande torkan gränsat till missväxt beträffande myckenheten, men till beskaffenheten dock icke torde kunna anses hafva blifvit sämre än under medelmåttan;

att afkastningen af ärter, bönor och vicker, hvilka sädesslag odlas i blott ringa omfattning och, beträffande vicker, nästan utesluttande såsom grönfoder, varit ytterst ringa;

att potatisen gifvit nära medelmåttig skörd, hvilken, så vidt hittills kunnat bedömas, synes vara af god beskaffenhet;

att öfriga rotfrukter lemnat betydligt under medelmåttig skörd af medelmåttig beskaffenhet;

att skörden af lin, hvilket sädesslag endast odlas på få ställen inom länet, blifvit mycket ringa;

att höskörden å odlad jord varit betydligt under medelmåttan samt från naturlig äng ringa, men bådadera slagen dock af ganska god beskaffenhet; samt

att halmfalkastningen i vissa delar af länet blifvit mycket ringa, under det att i öfriga delar i fråga därom uppstått fullständig missväxt;

anseende sig Konungens Befallningshafvande på grund af nu angifna förhållanden kunna fälla det allmänna omdöme om innevarande års skörd i länet, att den blifvit mycket ringa och kan betecknas såsom *nästan missväxt*;

för *Älfsborgs län* (ink. d. 9 nov.):

att höstsäden, som hufvudsakligen består af råg, i allmänhet lemnat nära medelmåttig skörd, men att i afseende på detta säde missväxt inträffat på Dalsland och i Väne härad;

att vårsäden, bestående af hafre, korn och blandsäd, af hvilka hafre är länets förnämsta säde, jämväl gifvit nära medelmåttig skörd utom på Dalsland samt i Väne och Flundre härad, där missväxt inträffat;

att skidfrukter, såsom ärter, bönor och vicker, hvilka odlas ringa, gifvit nästan medelmåttig afkastning;

att rotfrukterna, potäter och rofvor, lemnat medelmåttig afkastning utom på Dalsland, där missväxt egt rum;

att höskörden på Dalsland närmast sig missväxt, men i öfrigt inom länet utfallit under medelmåttan;

att i afseende å halmfalkastningen missväxt inträffat på Dalsland och i Väne härad, och afkastningen i öfriga delar af länet varit under medelmåttan; samt

att grödan inbärgats under gynnsam väderlek och varit af god beskaffenhet.

Såsom allmänt omdöme om skörden anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala, att *missväxt* inträffat på Dalsland och i Väne härad, men att skörden utfallit *under medelmåttan* i länets öfriga delar;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 27 okt.):

att höstsäden lemnat medelmåttig skörd;

att vårsäden lemnat ringa skörd;

att potatisen lemnat medelmåttig afkastning af god beskaffenhet;

att öfriga rotfrukter jämväl gifvit medelmåttig skörd;

att höskörden, hvars inbärgning försiggått under gynnsam väderlek, lemnat under medelmåttig skörd;

att såväl höst- som vårsäden lemnat betydligt under medelmåttig halmutbyte af god beskaffenhet.

Med hänsikt till dessa förhållanden anser sig Konungens Befallningshafvande kunna angående årsväxten uttala det allmänna omdöme, att jordbruket inom länet gifvit *under medelmåttig* afkastning;

för *Värmlands län* (ink. d. 2 nov.):

att höstsäden, hvaraf inom länet hufvudsakligen odlas råg, lemnat i det närmaste medelmåttig skörd, i de norra delarna af länet till och med öfver medelmåttig skörd;

att vårsäden, hvaraf mest odlas hafre, för hela länet gifvit betydligt under medelmåttig skörd, i de sydliga och västra delarna af länet allenast half skörd, men i de norra delarna medelmåttig skörd;

att potatis och öfriga rotfrukter lemnat nära medelmåttig skörd; att höskörden å odlad jord varit betydligt under medelmåttan, i vissa trakter till och med ringa, och å naturlig äng mindre än medelskörd;

att halmafkastningen varit under medelmåttan, af vårsäd i allmänhet ringa; samt

att bärgningsvädet varit mycket gynnsamt och skördens beskaffenhet i allmänhet god.

På grund häraf anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdömet om innevarande års skörd inom länet, att densamma blifvit *betydligt under medelmåttig*;

för *Örebro län* (ink. d. 9 nov.):

att hvetet gifvit medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att rågen, som i allmänhet varit välbärgad, lemnat medelmåttig skörd;

att hafren, länets mest odlade sädesslag, lemnat ringa skörd på den fasta åkerjorden, men på lättare jord medelmåttig skörd;

att kornet och blandsäden, som odlas mindre i länet, lemnat medelmåttig skörd;

att ärtor gifvit skörd under medelmåttan;

att potatis och rotfrukter lemnat medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att höskörden varit medelmåttig, men af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen varit under medelmåttan.

Till följd af nu angifna förhållanden anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdömet om årets skörd i länet, att den blifvit *nära medelmåttig*;

för *Västmanlands län* (ink. d. 7 nov.):

att sädesskörden i afseende å myckenheten måste anses hafva gifvit ett resultat under medelmåttan, men att den säd, som inbärgats, blifvit af god beskaffenhet;

att potatis och öfriga rotfrukter icke gifvit medelmåttig skörd; samt

att höskörden såväl å odlad jord som från naturliga ängar varit medelmåttig och af god beskaffenhet, hvaremot halmafkastningen af såväl vår- som höstsäd varit under medelmåttan och af mindre god beskaffenhet.

Med hänsyn till ofvanstående kan innevarande års skörd inom länet anses vara till myckenheten *under medelmåttan* och till *beskaffenheten öfvervägande god*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 2 nov.):

Såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd inom länet, hvilken gynnats af godt bärgningsväder, kan uttalas den mening, att densamma blifvit *medelmåttig* och *i allmänhet af god beskaffenhet*;

för *Gäflborgs län* (ink. d. 24 okt.):

att höstsäden gifvit fullt medelmåttig skörd;

att vårsäden, hufvudsakligen bestående af korn och hafre, lemnat medelmåttig skörd;

att potatisen gifvit under medelmåttig skörd;

att höskörden däremot i allmänhet varit öfver medelmåttig;

att halmen lemnat nära god skörd; samt

att beskaffenheten af skörden i allmänhet varit god.

Och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden inom länet uttalas, att densamma varit *fullt medelmåttig*;

för *Västernorrlands län* (ink. d. 5 nov.):

att höskörden från såväl odlad jord som naturliga ängar varit fullt medelmåttig samt af god beskaffenhet;

att säden, såväl hufvudsädet korn som rågen, hvilken mindre allmänt odlas, lemnat medelmåttig skörd, dock att kornet flerstädes skördats omoget eller såsom grönfoder;

att potatisen lemnat god skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att halmafkastningen varit god och medelmåttig; samt

att på grund häraf skörden, hvars bärgning försiggått under i allmänhet gynnsamma förhållanden, måste anses hafva varit *medelmåttig* och af *god beskaffenhet*;

för *Jämtlands län* (ink. d. 2 nov.):

att skörden af råg och korn blifvit medelmåttig och väl inbärgad;

att potatisen lemnat medelmåttig skörd af i allmänhet mycket god beskaffenhet;

att höskörden blifvit af god beskaffenhet, från odlad jord öfver medelmåttan och af naturlig äng medelmåttig; samt

att halmafkastningen blifvit öfver medelmåttan och af god beskaffenhet;

för *Västerbottens län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsäden, som nästan uteslutande består af råg, på de flesta ställen gifvit en medelmåttig skörd;

att kornet, ortens hufvudsäde, i allmänhet gifvit en någorlunda god, ehuru för behofvet otillräcklig skörd, som dock flerstädes afbärgats omogen och delvis frostskadad;

att potatisskörden blifvit på de flesta ställen fullt medelmåttig och af god beskaffenhet; och

att höskörden, som dock på åtskilliga ställen skadats af s. k. gräsmask, gifvit en nära medelmåttig skörd af god beskaffenhet; samt

att jämväl halmafkastningen blifvit fullt medelmåttig och till beskaffenheten god.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt, finner sig Konungens Befallningshafvande böra uttala det allmänna omdömet om skörden inom länet, att densamma varit *medelmåttig*;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 11 nov.):

Rågen, som fortfarande endast i länets kustland utgör föremål för nämnvärd odling, har lemnat fullt medelmåttig skörd.

Kornets afkastning kan betecknas såsom medelmåttig.

Hafren odlas hufvudsakligen såsom grönfoder.

Potatisskörden kan särskildt i betraktande af dess goda beskaffenhet betraktas såsom god.

Öfriga rotfrukter, hvilka numera börjat göras till föremål för odling i större omfattning än tillföre, hafva lemnat fullt medelmåttig afkastning.

Höafkastningen från odlad jord kan betecknas såsom medelmåttig.

Naturliga ängar hafva likaledes lemnat medelmåttig skörd.

Halmafkastningen kan betecknas såsom god.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i dess helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1904 års skörd.

Stockholms län	något öfver medelmåttan.
Uppsala län	under medelmåttan.
Södermanlands län	under medelmåttan.
Östergötlands län	fullt medelmåttig.
Jönköpings län	medelmåttig.
Kronobergs län	fullt medelmåttig.
Kalmar län	fullt medelmåttig. ¹⁾
Gottlands län	öfver medelmåttan.
Blekinge län	fullt medelmåttig.
Kristianstads län	fullt medelmåttig.
Malmöhus län	fullt medelmåttig.
Hallands län	medelmåttig.
Göteborgs och Bohus län	nästan missväxt.
Älfsborgs län	ringa. ¹⁾
Skaraborgs län	under medelmåttan.
Värmlands län	betydligt under medelmåttan.
Örebro län	nära medelmåttig.
Västmanlands län	under medelmåttan.
Kopparbergs län	medelmåttig.
Gäflleborgs län	fullt medelmåttig.
Västernorrlands län	fullt medelmåttig. ¹⁾
Jämtlands län	fullt medelmåttig. ¹⁾
Västerbottens län	medelmåttig.
Norrbottens län	fullt medelmåttig. ¹⁾

Hela riket Nära medelmåttig.

Om nu enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lemnades redogörelse, de län, hvilkas skördeutfall varit detsamma eller i det närmaste detsamma, föras tillhopa, visar sig, att 1904 års skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

öfver medelmåttan . i 1 län med 2 % af medelskörden i riket	
fullt medelmåttig el-	
ler något öfver me-	
delmåttan . . . » 11 » » 48 » » » » »	
medelmåttig . . . » 4 » » 13 » » » » »	
nära medelmåttig . » 1 » » 4 » » » » »	
under medelmåttan . » 4 » » 19 » » » » »	
betydligt under me-	
delmåttan . . . » 1 » » 5 » » » » »	
ringa . . . » 1 » » 6 » » » » »	
nästan missväxt . » 1 » » 3 » » » » »	

Af länen hafva sålunda 4 med 13 % af medelskörden i riket erhållit medelmåttig skörd, medan 12 län med 50 % af medelskörden erhållit skörd därutöfver och 8 län med 37 % af medelskörden skörd därunder. Härvid är likväl att märka, att i de län, som erhållit förmånligare skörd, denna icke i mera betydande grad afviker från den medelmåttiga skörden, under det

motsatsen inträffat i fråga om länen med sämre skörd, bland hvilka ett till och med erhållit vitsordet nästan missväxt. Bäst har skörden utfallit i södra och sydöstra Sverige samt i Norrland, sämst i mellersta Sverige, och där framför allt i de västra provinserna, Bohuslän, Dalsland, Värmland och Västergötland.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om rikets skörd hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som för de särskilda länen användts om deras årsskörd, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nämligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande värden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5.
Öfver medelmåttig skörd	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.
Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd	5.5.
Under medelmåttig skörd	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.
Knapp eller ringa skörd	4.
Nära missväxt	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1904 års skörd, erhålles såsom rikets medeltal 5.7, hvilket närmast motsvarar uttrycket nära medelmåttig.

Då jämförelser med tidigare år i hög grad tjena att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen därpå, meddelas här äfven de allmänna omdömen, som skördarna i riket ansetts böra erhålla från och med 1874, det år då Sammandrag af Länsstyrelsernas årsväxtberättelser för första gången af Statistiska Centralbyrån offentliggjordes:

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1904	5.7	Nära medelmåttig.
1903	6.8	Öfver medelmåttan.
1902	6.0	Medelmåttig.
1901	6.0	Medelmåttig.
1900	7.3	Nära god.
1899	5.3	Under medelmåttan.
1898	7.4	Nära god.
1897	6.5	Fullt medelmåttig.
1896	6.7	Fullt medelmåttig.
1895	6.2	Något öfver medelmåttan.
1894	6.6	Fullt medelmåttig.
1893	5.9	Nästan medelmåttig.
1892	7.8	God.
1891	6.4	Fullt medelmåttig.
1890	7.5	Nära god.
1889	5.4	Nära medelmåttig.
1888	6.1	Medelmåttig.
1887	6.4	Fullt medelmåttig.
1886	6.2	Något öfver medelmåttan.

¹⁾ Jämför ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1885	5·8	Nästan medelmåttig.
1884	7·3	Nära god.
1883	5·9	Nästan medelmåttig.
1882	7·4	Nära god.
1881	5·0	Under medelmåttan.
1880	6·8	Öfver medelmåttan.
1879	6·5	Fullt medelmåttig.
1878	7·5	Nära god.
1877	5·4	Nära medelmåttig.
1876	5·9	Nästan medelmåttig.
1875	7·0	Öfver medelmåttan.
1874	5·4	Nära medelmåttig.

Af de trettio föregående skördeåren har intet erhållit samma talvärde som det innevarande, i det att 25 erhållit högre och endast 5 lägre sådana värden. Närmast, efter talvärdet räknadt, står året 1904 de fyra år, bland nyssnämnda 25, hvilkas skörd betecknats såsom nästan medelmåttig. Från de tre föregående år, hvilka erhållit samma allmänna skördeomdöme, eller nära medelmåttig, företer nämligen det innevarande året den olikhet, att medan dess skörd står på gränsen till nästan medelmåttig, stod skörden alla dessa tre år på gränsen till under medelmåttig.

I genomsnitt för samtliga trettioett år har talvärdet för skörden uppgått till 6·4, hvilket i det närmaste motsvarar det allmänna omdömet fullt medelmåttig. Medeltalen för femårsperioderna 1876—1900 äro följande:

Åren 1876—1880	6·42
» 1881—1885	6·28
» 1886—1890	6·32
» 1891—1895	6·58
» 1896—1900	6·64

Såsom synes, förete dessa tal — om man endast bortser från den första perioden — en oafbruten stegring, ett förhållande som torde innebära, att kulturens framsteg göra skördresultatet i någon mån mindre beroende af väderleken. Att äfven denna sistnämnda skulle småningom ställa sig något fördelaktigare, ligger visserligen ej helt och hållet utom möjlighetens gränser.

Redan i 1903 års skördeberättelser kunde såsom sannolikt förutsägas, att den stegring i genomsnittsvärdet, som inleddes med perioden 1886—1890, icke skulle komma att fortgå under femårsperioden 1901—1905. Detta kan nu med visshet antagas. En stegring skulle nämligen erfordra, att 1905 års skörd erhöile talvärdet 8·8, hvilket i ett land med så stora skiljaktigheter i naturförhållanden som Sverige knappt är möjligt. Det högsta talvärdet för de förflutna åren, är, såsom synes af ofvan anförda öfversikt, 7·8. Möjligt synes däremot, att genomsnittsvärdet för femårsperioden blifver lägre än för någon af de fem föregående. För att dess medeltal blifver lika högt som det lägsta af dessa perioders medeltal, eller det för åren 1881—1885, erfordras nämligen, att 1905 års skördetal blifver så högt som 6·9.

II.

Kvantitativ beräkning af uppgifterna om 1904 års skörd.

Till grund för den kvantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad förut blifvit anmärkt, dels Hushållningssällskapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om utsädet, som vid uppgörandet af denna beräkning föreligga för riket i dess helhet, förskrifva sig från år 1902. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1904 års utsäde. Erfarenheten visar nämligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jämnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning eger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut egt rum, efterföljande öfversikt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning +; minskning —.

	Från 1897 till 1898.	Från 1898 till 1899.	Från 1899 till 1900.	Från 1900 till 1901.	Från 1901 till 1902.
Hvete, höst-	+ 2·78	+ 1·42	+ 2·86	+ 0·36	+ 3·33
» vår-	+ 3·77	+ 9·77	— 0·15	+ 22·85	— 1·00
Råg, höst-	+ 0·54	— 0·27	— 0·26	+ 0·21	— 0·26
» vår-	+ 2·52	+ 7·70	+ 2·73	+ 2·18	+ 6·00
Korn	+ 0·64	— 0·62	— 1·96	+ 0·03	— 1·25
Hafre	+ 0·02	— 0·87	— 0·03	+ 0·07	— 0·28
Blandsäd	+ 1·79	— 0·13	+ 2·49	+ 2·58	+ 1·44
Ärter	— 1·79	— 2·19	— 4·77	— 1·95	— 5·04
Bönor	— 0·96	— 1·76	— 1·95	— 0·57	— 1·00
Vicker	— 1·59	+ 0·26	— 4·91	— 4·72	— 7·18
Bohete	— 2·37	— 3·88	+ 1·26	— 25·44	+ 5·69
Potatis	+ 1·08	+ 0·28	— 0·88	+ 0·70	+ 2·13

Bland här uppräknade växtslag visa *hösthvete* och *vårråg* en årligen fortgående ökning af utsädesmängden och detsamma är med undantag för ett enda år fallet i fråga om *blandsäd* och *potatis*, och kan om alla dessa med fog antagas, att deras utsäde ökats på enahanda sätt åren 1903 och 1904. Motsatt antagande kan af samma skäl göras i fråga om *ärter* och *bönor*.

Vid beräkning af utsädesmängden år 1904 af nämnda sex växtslag, eller hösthvete, vårråg, blandsäd, ärter, bönor och potatis, hafva, i öfverensstämmelse med hvad förut vid sådana beräkningar egt rum, de i Hushållningssällskapens berättelser för dem angifna utsäden för år 1902 ökats eller minskats med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1898—1902, eller ökats för hösthvete med 4·30 %, för vårråg med 8·45 %, för blandsäd med 3·27 % och för potatis med 1·32 %, samt minskats för ärter med 6·30 % och för bönor med 2·50 %. För öfrigt hafva 1902 års utsädessiffror

blifvit bibehållna. I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, har en beräkning af 1904 års utsädesbelopp länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifvit följande tal:

		Utsäde.
Hvete, höst-		202,750 hektoliter.
" vår-		21,225 "
Råg, höst-		1,043,507 "
" vår-		30,115 "
Korn		660,588 "
Hafre		3,241,886 "
Blandsäd		466,650 "
Ärter		63,012 "
Bönor		11,636 "
Vicker		36,836 "
Bohve		316 "
Potatis		3,026,982 "

Härvid äro då äfven vederbörliga afdrag gjorda för de fall, när inom ett distrikt antingen helt och hållet eller delvis skördats grönfoder. Minskning af utsädesmängden har af denna anledning gjorts för hafre med 52,131 hektoliter (1·6 %), blandsäd 5,759

hektoliter (1·2 %), ärter 1,289 hektoliter (2·0 %) och för vicker med 15,389 hektoliter (29·5 %).

Beträffande rapsen odlas denna nu så obetydligt, att inga tillförlitliga utsädessiffror därför kunna beräknas på grund af närmast förut kända. Några skördeuppgifter härför pläga ej heller i primäruppgifterna till årsväxtberättelserna lemnas och detta har äfven år 1904 varit fallet.

Uppgifterna om det skördade korntalet af hvarje särskildt slag af utsäde äro sammanställda i **tabell I** och äro enligt denna år 1904 för hela riket följande: hösthvete 8·78, vårhvete 6·07, höstråg 6·98, vårråg 5·24, korn 7·55, hafre 5·45, blandsäd 7·56, ärter 5·76, bönor 4·10, vicker 5·70, bohve 4·22 och potatis 6·15. För bönor har, alltsedan dessa årsväxtberättelser börjat afgifvas, endast ett år, eller 1889, korntalet varit lägre, 3·99, och för hafren endast två år: 4·38 år 1874 och 5·21 år 1889.

Till närmare belysning af 1904 års skördeutfall, kvantitativt taget, hafva i **tabell A** jämförelser blifvit gjorda mellan årets korntal och korntalen för en medelskörd, och äro härvid, liksom näst föregående år, såsom medelkorntal antagna medeltalen för de tjugu åren 1881—1900. Skärskådar man nu dessa tal, finner man, att enligt dem skördeutfallet varit bäst i rikets förnämsta jordbrukslän, eller Malmöhus län, samt att högre korntal än medeltalen i allmänhet träffas i de södra länen, sålunda i de

Tab. A. Jämförelse mellan 1904 års och 1881—1900 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.

Län.	Medelkorntal 1881—1900.												1904 års korntal i procent af 1881—1900 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län	7·77	6·40	7·49	6·65	6·87	6·93	7·22	6·45	6·25	6·46	—	—	6·20	102	88	108	105	101	100	94	101	105	98	—	—	83
Uppsala län	7·66	6·70	7·44	7·50	7·60	7·21	7·42	6·27	6·14	6·51	—	150	6·25	97	68	97	—	82	74	73	73	108	71	—	—	65
Södermanlands län	8·35	6·84	8·12	6·30	6·82	7·30	7·40	6·02	5·83	6·47	—	—	6·10	82	72	74	—	83	74	74	91	72	80	—	—	80
Östergötlands län	7·65	6·23	7·43	4·76	7·64	6·97	7·45	5·77	6·61	6·32	—	—	6·05	105	97	92	83	102	90	92	131	113	108	—	—	99
Jönköpings län	6·36	5·51	6·60	4·99	5·49	5·98	5·33	5·03	4·98	5·61	—	—	6·50	97	112	96	109	97	98	105	89	—	101	—	—	122
Kronobergs län	5·42	5·17	5·85	5·30	6·15	6·73	6·04	4·60	4·75	5·39	—	—	6·75	92	102	94	104	106	96	109	136	—	—	—	—	123
Kalmar län	6·48	5·82	6·12	5·10	5·67	6·23	5·96	5·12	5·84	5·88	4·81	—	5·56	113	96	110	113	114	103	109	111	—	98	73	—	99
Gottlands län	6·44	7·17	6·89	5·00	6·56	6·54	6·47	5·22	6·34	5·81	7·00	—	5·98	109	—	105	—	123	120	121	111	—	119	—	—	78
Blekinge län	7·22	5·61	6·14	5·11	6·40	6·47	6·40	5·77	6·66	5·85	4·65	—	6·36	111	106	109	99	106	92	95	104	—	106	—	—	88
Kristianstads län	8·36	6·11	7·31	5·11	7·69	7·69	7·90	5·68	6·83	5·51	4·85	—	6·78	125	108	103	107	119	93	98	110	94	100	84	—	92
Malmöhus län	9·40	7·93	8·74	5·11	9·31	9·39	9·57	6·44	6·06	5·98	5·49	109	7·70	137	122	109	89	125	111	110	127	168	130	79	—	87
Hallands län	7·89	5·97	7·51	5·06	6·71	7·22	6·64	6·34	6·47	6·50	5·86	—	6·72	114	94	116	87	96	100	91	106	106	106	68	—	101
Göteborgs och Bohus län	7·66	5·68	8·23	5·64	6·36	5·96	6·14	5·26	5·49	5·04	—	—	7·67	71	61	61	63	54	49	51	55	55	79	—	—	78
Älfsborgs län	7·68	6·13	7·31	6·03	5·66	5·71	6·37	5·98	7·36	6·05	—	—	7·00	74	87	77	90	92	69	99	83	99	59	—	—	104
Skaraborgs län	6·80	5·30	6·86	4·53	5·89	5·63	5·64	5·94	5·40	5·68	—	—	6·43	87	92	80	86	81	66	68	82	97	78	—	—	88
Värmlands län	7·19	5·76	7·92	5·49	5·24	5·59	4·96	5·07	—	4·83	—	—	6·80	82	94	90	91	101	70	102	97	—	—	—	—	78
Örebro län	7·99	5·65	7·92	5·17	6·58	6·96	6·97	6·27	6·93	6·29	—	—	6·60	90	92	98	96	93	77	67	103	71	88	—	—	85
Västmanlands län	8·21	7·44	8·00	—	7·31	7·35	7·12	6·45	6·56	7·02	—	—	6·73	59	67	62	—	78	63	58	62	—	56	—	—	59
Kopparbergs län	8·47	6·48	11·33	7·22	7·59	6·24	7·32	5·62	7·00	6·34	—	—	7·54	82	99	88	—	83	102	88	90	—	—	—	—	89
Gästeborgs län	9·51	7·23	9·47	5·63	7·72	7·72	7·68	6·51	7·60	6·31	—	—	7·62	89	—	84	115	101	101	104	99	92	114	—	—	76
Västernorrlands län	5·13	—	8·81	6·15	7·11	6·98	6·51	5·36	—	6·04	—	—	6·56	—	—	94	36	91	105	116	78	—	91	—	—	92
Jämtlands län	—	—	8·32	7·22	6·55	6·01	6·14	4·93	—	—	—	—	6·51	—	—	92	—	101	103	95	67	—	—	—	—	91
Västerbottens län	—	—	8·25	5·83	5·99	6·23	6·60	4·25	—	—	—	—	7·80	—	—	85	97	91	—	84	—	—	—	—	—	83
Norrbottnens län	—	—	12·89	7·50	6·12	8·41	6·05	—	—	—	—	—	7·99	—	—	58	—	104	71	99	—	—	—	—	—	111
Hela riket	7·97	6·00	7·41	5·25	7·18	6·56	7·83	5·98	5·80	6·09	5·11	109	6·69	110	101	94	100	105	88	97	96	71	94	83	—	92

Sammandrag af årsväxtberättelserna år 1904.

skånska och småländska länen, Blekinge, Gottlands och Hallands län, samt i viss mån äfven i de norrländska länen med undantag dock för Västerbottens län. Af de mellansvenska länen har enligt tabellen endast Stockholms att uppvisa en förmanlig sädes- och potatisskörd, medan för öfriga hithörande län korntalen äro låga, och särskildt i de västra provinserna synnerligen låga. Men också närmar sig enligt Länsstyrelsernas berättelser skördeutfallet missväxt i Bohuslän och Dalsland samt i en del af Västergötland. För Uppsala, Södermanlands, Göteborgs och Bohus, Älfsborgs, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs äfvensom för Västerbottens län äro korntalen allesammans eller med ett enda, i allmänhet oväsentligt, undantag lägre än det normala och för Värmlands län är förhållandet nästan detsamma.

Sammanföras växtslagen *gruppvis*, blifva korntalen för år 1904, jämförda med medelkorntalen för åren 1881—1900:

	Korntal år 1904.	Medelkorntal 1881—1900.	Korntalet 1904 i % af medel- korntalet.
Höstsäd	7.23	7.49	97
Vårsträsäd	5.99	6.76	89
Baljväxter	5.56	5.91	94
Potatis	6.15	6.69	92

Af de uppgifter om skörden, som i tabell 1 lemnas, framgår för öfrigt:

att *potatisen* varit af god beskaffenhet;

att bland *öfriga rotfrukter* rofvor, rötter m. m. gifvit nära medelmåttig skörd, men sockerbeter en afkastning betydligt under medelmåttan;

att *spånadsväxter* afkastat i frö 3.5 korntet och i tåga medelmåttig skörd;

att *höskörden*, som till beskaffenheten varit god eller utmärkt, till mängden blifvit *från odlad jord* medelmåttig och *från naturlig äng* nära medelmåttig;

att *halmafkastningen*, som i allmänhet varit af god beskaffenhet, blifvit af höstsäd medelmåttig, men af vårsäd betydligt under medelmåttan;

att *sädestillgången* är af hvete något större, af råg något mindre och af hafre betydligt mindre än vanligt;

att *fodertillgången* är tillräcklig i södra Sverige och i Norrland, men otillräcklig i mellersta Sverige, synnerligast i de västra provinserna; samt

att *bärgningsvädret* varit särdeles gynnsamt.

Tab. B. Sädesslagens medelvikt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1881—1900 samt år 1904.

Län.	Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Våråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärtar.		Bönor.		Vicker.	
	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.	1881—1900.	1904.
Stockholms län	78.3	77.8	74.0	70.4	71.4	70.7	67.5 ¹⁾	73.0	64.7	63.8	49.0	48.8	57.4	56.7	80.1	79.5	79.8 ¹⁾	82.0	75.3	75.4
Uppsala län	77.5	75.4	75.0 ¹⁾	72.0	71.1	71.2	70.2	—	65.4	63.5	48.0	49.6	55.3	55.2	82.0	79.0 ¹⁾	78.0	—	76.4	75.8
Södermanlands län	77.6	78.4	76.9	—	71.7	72.7	74.1	—	65.4	70.2	47.9	49.2	55.4	59.4	81.0	82.8	76.7	—	75.6 ¹⁾	86.0
Östergötlands län	78.2	78.6	76.7	76.5	73.1	73.4	69.7	67.9	66.6	66.7	48.1	50.8	55.1	57.4	80.3	79.8 ¹⁾	81.2	—	72.7	71.9
Jönköpings län	78.7	78.8	76.1	75.8	74.0	73.9	73.2	74.2	65.3	66.3	46.3	48.6	53.4	—	77.9	78.3	—	—	68.0	—
Kronobergs län	78.5	—	74.8	—	72.4	73.7	73.1	74.3	64.1	66.5	46.2	43.6	55.0	—	79.7	—	—	—	85.8	—
Kalmar län	79.1	78.8	76.2	76.5	73.6	74.2	71.3	73.3	68.0	68.2	47.5	48.3	56.7	59.4	80.9	82.1	—	—	76.9	82.1
Gottlands län	77.5	78.2	72.5	—	71.8	72.0 ¹⁾	50.0	—	68.0	68.6	45.2	46.5	54.4	53.6	81.5	81.3	75.8	—	76.1	—
Blekinge län	77.1	77.3	72.6	—	72.6	73.0	66.7	—	65.2 ¹⁾	67.0	47.0	48.0	53.8	—	80.8	—	—	—	81.0 ¹⁾	—
Kristianstads län	77.4	79.3	73.5	—	72.8	74.9	70.2	74.8	63.5	68.0	47.9	50.2	55.0	56.5	77.5	81.8	87.0	—	78.8 ¹⁾	86.8
Malmöhus län	79.2	81.2	76.4	78.4	74.3	76.4	67.8 ¹⁾	72.5	66.7	69.6	50.6	52.2	57.6	60.3	79.6	82.4	81.9	—	79.8	81.8
Hallands län	78.8	79.7	73.4	79.0	74.5	75.1	68.6 ¹⁾	72.0	65.6	64.1	49.5	50.6	56.4 ¹⁾	60.3	81.0 ¹⁾	80.0	82.4	—	80.1	—
Göteborgs och Bohus län	77.0	76.9	76.6	78.5	72.8	71.7	70.7	—	63.7	62.2	47.9	46.8	53.2	53.5	73.3	80.1	76.6	77.8	76.1	82.2
Älfsborgs län	78.3	75.7	75.3	75.4	72.7	72.5	68.8	69.8	62.4	59.1	47.1	46.0	55.2 ¹⁾	57.3	78.9 ¹⁾	74.5	—	—	65.0 ¹⁾	75.5 ¹⁾
Skaraborgs län	78.0	75.8	77.9	73.3	73.2	72.1	71.4 ¹⁾	65.0	66.0	64.6	47.8	45.9	56.0	56.3	78.3	75.8 ¹⁾	57.3	—	70.0 ¹⁾	72.1
Värmlands län	76.8	76.1	73.2	72.7	71.4	71.3	68.7 ¹⁾	65.0	57.8 ¹⁾	56.3	46.5	46.0	53.1 ¹⁾	50.8	80.9 ¹⁾	77.5	—	—	60.9 ¹⁾	—
Örebro län	77.0	78.8	71.7	71.8	70.4	72.3	66.6 ¹⁾	72.5	64.5	66.8	47.4	48.5	54.2 ¹⁾	53.8	79.4	80.0	—	—	76.2 ¹⁾	72.8
Västmanlands län	77.6	75.5	76.8	—	71.1	70.4	—	—	63.2	64.7	47.9	47.4	53.8	57.3	79.0	78.4	—	—	76.1	76.5
Kopparbergs län	77.2	75.9	74.8 ¹⁾	72.5	70.8	71.5 ¹⁾	68.7	—	60.9	61.1	46.1	48.2	51.5	50.0	77.7 ¹⁾	75.5	—	—	—	—
Gäflleborgs län	79.5 ¹⁾	79.5	74.2	—	69.5	70.3	59.4	—	60.9	59.8	46.2	46.8	53.0	51.8	76.8	79.5	76.7	—	89.3 ¹⁾	—
Västernorrlands län . . .	—	—	—	—	69.0	68.7	66.1	—	58.0	57.9	43.8	39.1	51.9 ¹⁾	46.0	75.4 ¹⁾	75.0	—	—	—	—
Jämtlands län	—	—	—	—	66.1	61.4	69.7	—	55.8	51.1	43.2	—	47.7	—	71.2	—	—	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	63.6	63.9	53.9 ¹⁾	45.0	54.2	50.6	42.2	—	51.8 ¹⁾	40.0	—	—	—	—	—	—
Norrbottens län	—	—	—	—	64.9	68.3	62.1	—	56.4	55.5	45.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket år 1904	78.1	79.1	75.1	76.5	72.6	73.1	69.8	72.9	63.4	64.2	47.7	48.1	55.3	58.1	79.0	79.7	77.3	78.4	74.6	76.7

¹⁾ Uppgifter blott för ett år af tjugonårsperioden, med endast 1 & 2 uppgifter för året. — ²⁾ Uppgifter blott för två år af tjugonårsperioden, med endast 1 & 2 uppgifter för året. — ³⁾ Blott en uppgift. — ⁴⁾ Blott två uppgifter.

I tabell 2 meddelas resultaten af de beräkningar, som verkstälts rörande den inbärgade skördens kvantitet, hvarjämte motsvarande uppgifter anföras för de närmast föregående fem åren äfvensom i medeltal för sistförflutna årionde.

Skördetalen för olika grupper äro enligt tabell 2 följande:

	Skörd 1904.	Medelskörd 1894—1903.	1904 års skörd i % af medelskörden.
	Hektoliter.	Hektoliter.	
Höstsäd	9,009,000	9,347,700	96
Vårsträsäd	26,465,100	30,789,400	86
Baljväxter	620,400	738,500	84
Summa säd	36,094,500	40,875,600	88
Potatis	18,625,200	18,696,700	100

Sädesskörden har sålunda varit nära 5 millioner hektoliter mindre, men potatisskörden till kvantiteten densamma som de närmast föregående tio åren i medeltal. Att så kunnat vara förhållandet i fråga om potatisen, oaktadt dess korntal varit lägre än medelkorntalet, beror naturligen på den ökade odlingen af dessa rotfrukter. I fråga om sädesslagen är det anmärkningsvärdaste hafreskördens dåliga utfall: $4\frac{1}{2}$ millioner hektoliter mindre än medelskörden 1894—1903, en differens som endast i mycket ringa mån kan tillskrifvas den aftagande hafreodlingen.

Öfver sädesslagens medelvikt i kilogram för 1 hektoliter innehåller tabell B (sid. 10) uppgifter dels i medeltal för åren 1881—1900 och dels för år 1904. Skillnaden i vikt för hvarje

Tab. C. Sädesskördens beräknade vikt år 1904.

L ä n.	Hvete. (Höst- och vår-.)	Råg. (Höst- och vår-.)	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor och vicker.	Summa.
D e c i t o n (= 100 kilogram).								
Stockholms stad	—	—	¹⁾ 60	¹⁾ 380	¹⁾ 60	¹⁾ 80	—	580
Stockholms län	101,870	284,730	73,500	366,440	128,370	57,840	25,920	1,038,710
Uppsala län	97,320	204,630	143,130	177,960	120,610	28,680	¹⁾ 6,880	779,210
Södermanlands län	¹⁾ 98,720	188,660	41,980	358,230	78,940	26,830	¹⁾ 19,670	813,030
Östergötlands län	129,650	411,930	185,890	458,170	473,780	49,000	¹⁾ 34,690	1,748,110
Jönköpings län	7,920	276,480	34,080	609,350	¹⁾ 7,610	860	¹⁾ 80	966,380
Kronobergs län	¹⁾ 1,460	191,530	121,900	425,540	¹⁾ 1,570	¹⁾ 480	—	742,480
Kalmar län	57,830	426,250	185,100	473,730	11,700	13,460	5,910	1,173,980
Götlands län	52,320	173,020	242,910	28,600	21,980	4,880	¹⁾ 80	523,790
Blekinge län	¹⁾ 23,550	¹⁾ 202,410	43,480	183,650	¹⁾ 16,270	¹⁾ 2,230	¹⁾ 17,490	459,080
Kristianstads län	¹⁾ 94,940	491,010	223,990	462,790	250,130	13,170	¹⁾ 8,590	1,544,620
Malmöhus län	591,240	528,250	944,890	839,430	795,600	18,950	¹⁾ 11,560	3,729,920
Hallands län	46,990	339,970	47,110	544,560	38,470	2,560	¹⁾ 13,840	1,033,500
Göteborgs och Bohus län	7,740	¹⁾ 85,900	26,560	200,400	5,940	2,400	24,120	353,060
Älfsborgs län	17,900	272,930	8,270	669,020	8,250	2,230	¹⁾ 1,060	979,660
Skaraborgs län	66,540	434,020	30,040	831,430	11,990	24,180	¹⁾ 22,360	1,420,560
Värmlands län	7,950	319,280	7,660	443,390	1,520	4,420	—	784,220
Örebro län	49,750	221,530	22,580	439,940	9,040	9,920	¹⁾ 2,510	755,270
Västmanlands län	¹⁾ 47,800	126,300	29,310	295,210	36,380	14,820	2,910	552,730
Kopparbergs län	4,200	142,790	24,990	404,200	7,850	2,790	—	566,820
Gäflborgs län	790	¹⁾ 37,480	162,900	238,210	13,420	5,490	¹⁾ 460	458,750
Västernorrlands län	—	¹⁾ 20,210	208,380	40,980	5,150	820	¹⁾ 230	275,770
Jämtlands län	—	10,050	90,240	¹⁾ 4,470	¹⁾ 1,340	¹⁾ 3,270	—	109,870
Västerbottens län	—	5,570	150,940	—	3,120	—	—	159,630
Norrbottnens län	—	6,340	155,790	¹⁾ 4,950	¹⁾ 930	—	—	168,010
Hela riket år 1904	²⁾ 1,506,480	²⁾ 5,401,270	3,205,680	8,501,030	2,050,020	289,400	⁴⁾ 198,360	21,152,240
„ „ „ 1903	1,524,570	6,232,670	3,282,070	10,622,460	2,135,660	341,290	253,620	24,392,340
„ „ „ 1902	1,250,770	5,795,760	2,834,540	9,514,500	1,838,730	97,710	129,770	21,461,780
„ „ „ 1901	1,190,360	5,698,000	3,008,850	9,383,030	1,692,210	254,210	205,820	21,432,480
„ „ „ 1900	1,461,540	6,768,470	3,366,350	11,928,290	2,266,530	393,640	285,440	26,470,260
„ „ „ 1899	1,237,160	5,593,410	2,608,130	8,957,750	1,762,040	321,620	207,950	20,688,060
Medeltal åren 1894—1903	²⁾ 1,269,980	²⁾ 5,760,300	3,135,950	10,535,830	1,914,810	341,320	⁴⁾ 235,650	23,193,840

¹⁾ Då uppgifter om vikt per hektoliter saknats för något län, har vid beräkningen af totalvikten medelvikten för riket af det ifrågavarande sädesslaget i stället användts. — ²⁾ Häri ingå för år 1904 hösthvete med 1,408,220 och vårhvete med 98,260 deciton och för åren 1894—1903 hösthvete med 1,194,150 och vårhvete med 75,830 deciton. — ³⁾ Häri ingå för år 1904 höstråg med 5,286,440 och vårråg med 114,830 deciton och för åren 1894—1903 höstråg med 5,676,380 och vårråg med 83,920 deciton. — ⁴⁾ Häri ingå för år 1904 bönor med 37,400 och vicker med 160,960 deciton och för åren 1894—1903 bönor med 57,790 och vicker med 177,860 deciton.

sädesslag under skördeåret och nyssnämnda tjugårsperiod framgår af följande öfversikt:

	Vikt per hektoliter.		Vikt år 1904 öfver (+) eller under (—) medelvikten 1881—1900.	
	År 1904.	Åren 1881—1900.	Per hl.	Procent.
	Kg.	Kg.	Kg.	
Hvete, höst-	79.1	78.1	+ 1.0	+ 1.3
» vår-	76.5	75.1	+ 1.4	+ 1.9
Råg, höst-	73.1	72.6	+ 0.5	+ 0.7
» vår-	72.9	69.8	+ 3.1	+ 4.4
Korn	64.2	63.4	+ 0.8	+ 1.3
Hafre	48.1	47.7	+ 0.4	+ 0.8
Blandsäd	58.1	55.8	+ 2.3	+ 5.1
Ärtor	79.7	79.0	+ 0.7	+ 0.9
Bönor	78.4	77.3	+ 1.1	+ 1.4
Vicker	76.7	74.6	+ 2.1	+ 2.8

Spannmålens vikt år 1904 har således hvad hela riket beträffar för hvartenda sädesslag varit högre än den normala, hvilket i sin mån beror därutaf, att vädret under hela bärgnings-tiden med få undantag varit mycket förmånligt. Bland de särskilda länen bilda emellertid några undantag från den allmänna regeln; bland hvilka äro att märka Göteborgs och Bohus, Älfsborgs, Skaraborgs och Värmlands län samt flertalet af Norrlandslänen. Särskildt har de sistnämnda länen hufvudsäde, eller kornet, som där ej sällan uppnått endast ofullkomlig mognad, företett låg vikt. I fråga om de gjorda viktsberäkningarna torde böra anmärkas, att då för de mindre allmänt odlade sädesslagen viktsuppgifter endast sparsamt föreligga, slutresultatens tillförlitlighet för dessa härigenom blifva lidande.

Sammanställas de nu i tabell B meddelade viktsbestämmelserna med den beräknade skördemängden, erhållas uppgifter om *totalvikten* af de särskilda sädesslagen. De häröfver gjorda beräkningarna äro, i likhet med hvad åren 1897—1903 varit fallet, länsvis sammanförda i *tabell C* (sid. 11).

Sammanställas de i denna tabell meddelade viktsuppgifter, erhållas följande siffror:

	Skörd 1904. Deciton.	Medelskörd 1894—1903. Deciton.	1904 års skörd i % af medelskörden.
Höstsäd	6,694,660	6,870,530	97
Vårsträsäd	13,969,820	15,746,340	89
Baljväxter	487,760	576,970	85
Summa	21,152,240	23,193,840	91

Efter vikt räknad, är sålunda årets skörd något förmånligare än efter ensamt rymd, men uppgår dock till föga mer än $\frac{9}{10}$ af en medelskörd, hvilken den understiger med omkring 2 millioner deciton.

Det väsentligt förmånligare utfallet af höstsädesskörden i förhållande till vårsädesskörden verkar någon förändring i de procenttal, hvarmed dessa sädesslag enligt regel ingå i rikets sädesskörd. De olika gruppernas andel i denna utgör nämligen i %:

	År 1904.		Medeltal 1894—1903.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	25.0	31.7	22.9	29.6
Vårsträsäd	73.3	66.0	75.3	67.9
Baljväxter	1.7	2.3	1.8	2.5
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0

Uppgifter om *rostens* härjningar äro visserligen icke å formu-läret för skörderapporterna begärda, men pläga likväl meddelas. För år 1904 förmäles om sådan skada endast å hösthvete och från blott tre länsmansdistrikt, nämligen ett i Uppsala och två i Blekinge län.

Att 1904 års skörd, oaktadt sin i allmänhet goda beskaffenhet, icke erhållit högre omdöme än nära medelmåttig, är att tillskrifva det dåliga utfallet af hafreskörden, beträffande både kärna och halm, äfvensom af sockerbetsskörden.

Stockholm den 15 november 1904.

Underdånigst

KARL SIDENBLADH.

Edv. Söderberg.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Depuis 1865, les Sociétés agricoles des provinces donnent des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres des renseignements sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte. Cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'une année au moins. A cause de cela, il a été introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité ensemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque bailliage (au nombre de 520). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets des provinces qu'on a pu dresser la présente relation — la trente-unième de la série.

La récolte de 1904, d'après les rapports des préfets, a été censée *près de la moyenne*. Surtout en conséquence de leur bonne qualité, la plupart des plantes cultivées ont donné une récolte moyenne ou même quelque peu au-dessus de la moyenne, mais d'un autre côté la moisson de l'avoine, et à l'égard du grain et à l'égard de la paille, ainsi que des betteraves à sucre a été considérablement au-dessous de l'ordinaire.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte du lin, du fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi les moyennes des dix années précédentes:

	1904.	Moy. de 1894—1903.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3)	1,908,900	1,629,300
Seigle (col. 4 et 5)	7,386,200	7,936,900
Orge (col. 6)	4,989,500	4,946,300
Avoine (col. 7)	17,661,200	22,180,700
Méteil (col. 8)	3,528,300	3,443,900
Pois (col. 9)	362,900	431,500
Fèves (col. 10)	47,700	73,900
Vesces (col. 11)	209,800	233,100
Pommes de terre (col. 14)	18,625,200	18,696,700

Le tableau A contient, en proportion pour cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1904 et la moyenne des années 1881—1900.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B. Voici le poids par hectolitre:

	1904.	Moy. de 1881—1900.
Froment d'hiver	79.1 kilogr.	78.1 kilogr.
Seigle d'hiver	73.1 »	72.6 »
Orge	64.2 »	63.4 »
Avoine	48.1 »	47.7 »
Méteil	58.1 »	55.3 »
Pois	79.7 »	79.0 »
Fèves	78.4 »	77.3 »
Vesces	76.7 »	74.6 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1904 a été de 2,115 millions de kilogr.; la moyenne de 1894—1903 représente 2,319 millions de kilogr. Le tableau C en donne des renseignements plus détaillés.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		16.		17.	18.	
L ä n.		Hvete.		Råg.		Korn.	Havre.	Blandad.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohete.	Raps.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.				
		Höst.	Vår.	Höst.	Vår.												Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.			
K o r n t a l.																					
1	Stockholms stad ¹⁾ . .	—	—	—	—	8·17	7·50	7·17	6·50	—	—	—	—	6·83	—	—	—	—			
2	Stockholms län . . .	7·90	5·60	8·09	7·00	6·94	6·90	6·76	6·52	6·57	6·32	—	—	5·16	Någorlunda god.	Fullt medelmåttig.	4·0	Öfver medelmåttan.			
3	Uppsala län	7·46	4·53	7·22	—	6·25	5·35	5·41	4·55	6·61	4·63	—	—	4·09	I allmänhet god, delvis frostskudad.	Nära medelmåttig.	2·5	Nära god.			
4	Södermanlands län .	6·86	4·95	5·98	—	5·65	5·38	5·49	5·49	4·19	5·19	—	—	4·87	God.	Fullt medelmåttig.	—	Medelmåttig.			
5	Östergötlands län . .	8·02	6·06	6·80	3·95	7·77	6·24	6·88	7·57	7·50	6·85	—	—	5·96	Öfverallt god.	Fullt medelmåttig.	—	—			
6	Jönköpings län . . .	6·17	6·15	6·31	5·46	5·35	5·87	5·60	4·49	—	5·68	—	—	7·94	Mycket god.	Medelmåttig.	3·2	Fullt medelmåttig.			
7	Kronobergs län . . .	5·00	5·27	5·50	5·53	6·54	6·44	6·59	6·25	—	—	—	—	8·32	God.	Öfver medelmåttan.	3·5	Fullt medelmåttig.			
8	Kalmar län	7·30	5·60	6·71	5·77	6·45	6·43	6·51	5·70	—	5·78	3·50	—	5·58	Frisk och god.	Nära medelmåttig, af sockerbeter medelmåttig.	3·5	Medelmåttig.			
9	Gottlands län	7·00	—	7·25	—	8·07	7·83	7·81	5·82	—	6·90	—	—	4·66	I allmänhet god.	Under medelmåttan (äfven af sockerbeter).	—	—			
10	Blekinge län	7·99	5·95	6·68	5·08	6·77	5·97	6·08	6·02	—	6·20	—	—	5·59	Mycket god.	Nära medelmåttig, men af sockerbeter under medelmåttan.	3·7	Öfver medelmåttan.			
11	Kristianstads län . .	10·42	6·57	7·54	5·48	9·12	7·16	7·78	6·23	6·44	5·51	4·08	—	6·23	Öfver hufvud taget god.	Medelmåttig, men af sockerbeter betydligt under medelmåttan.	3·5	Under medelmåttan.			
12	Malmöhus län . . .	12·84	9·69	9·52	4·56	11·60	10·41	10·54	8·17	10·17	7·80	4·35	—	6·70	God.	Under medelmåttan, synnerligast af sockerbeter.	—	—			
13	Hallands län	9·02	5·59	8·68	4·42	6·44	7·24	6·03	6·70	6·88	6·87	4·00	—	6·81	God.	Nära medelmåttig.	4·7	Nära medelmåttig.			
14	Göteborgs o. Bohus län	5·43	3·49	5·06	3·55	3·44	2·90	3·11	2·87	3·04	3·96	—	—	6·00	I allmänhet god.	Ringa.	2·5	Betydligt under medelmåttan.			
15	Älfsborgs län	5·68	5·33	5·66	5·45	5·22	3·93	6·29	4·95	7·25	3·56	—	—	7·27	God.	Nära medelmåttig.	2·5	Under medelmåttan.			
16	Skaraborgs län . . .	5·89	4·90	5·48	3·91	4·75	3·74	3·82	4·89	5·25	4·44	—	—	5·66	God.	Medelmåttig (äfven af sockerbeter).	2·5	Nära medelmåttig.			
17	Värmlands län . . .	5·87	5·40	7·09	5·00	5·28	3·94	5·06	4·90	—	—	—	—	5·27	Mycket god.	Nära medelmåttig.	—	Under medelmåttan.			
18	Örebro län	7·17	5·17	7·78	4·94	6·13	5·35	4·68	6·47	4·95	5·51	—	—	5·64	God.	Medelmåttig.	—	Fullt medelmåttig.			
19	Västmanlands län . .	4·82	5·00	4·97	—	5·72	4·64	4·12	4·02	—	3·91	—	—	4·00	Delvis mindre god.	Under medelmåttan.	—	—			
20	Kopparbergs län . .	6·92	6·44	10·00	—	6·30	6·38	6·45	5·06	—	—	—	—	6·69	God.	Medelmåttig.	—	Nära medelmåttig.			
21	Gäfneborgs län . . .	8·44	—	7·99	6·50	7·77	7·82	7·96	6·46	7·00	7·20	—	—	5·80	I allmänhet god, delvis skudad af torka och frost.	Medelmåttig.	—	Medelmåttig.			
22	Västernorrlands län .	—	—	8·24	2·21	6·45	7·34	7·55	4·16	—	5·50	—	—	6·04	I allmänhet god.	Fullt medelmåttig.	—	Medelmåttig.			
23	Jämtlands län	—	—	7·62	—	6·64	6·18	5·86	3·31	—	—	—	—	5·95	God eller utmärkt.	Fullt medelmåttig.	—	—			
24	Västerbottens län . .	—	—	6·98	5·68	5·45	—	5·57	—	—	—	—	—	6·47	I allmänhet god.	Nära god.	—	Nära medelmåttig.			
25	Norrbottens län . . .	—	—	7·54	—	6·36	5·97	6·00	—	—	—	—	—	8·84	God.	God.	—	—			
	Hela riket år 1904	8·78	6·07	6·93	5·24	7·55	5·45	7·56	5·76	4·10	5·70	4·22	—	6·15	God.	Af rofvor, rötter m. m. nära medelmåttig, af sockerbeter betydligt under medelmåttan.	3·5	Medelmåttig.			
	» » » 1903	9·31	6·60	8·03	5·49	7·72	6·81	8·29	6·32	6·91	6·78	4·25	—	7·74							
	» » » 1902	7·99	5·02	7·69	4·85	6·83	6·60	7·93	1·81	5·54	3·31	4·06	—	6·84							
	» » » 1901	7·57	6·00	7·25	5·20	6·90	6·10	7·02	4·42	5·72	4·88	5·13	—	5·50							
	» » » 1900	9·49	6·78	8·54	5·65	7·69	7·39	9·10	6·75	6·36	7·04	5·43	—	8·28							
	» » » 1899	8·38	5·70	7·07	4·93	6·10	5·76	7·27	5·50	5·38	5·20	4·59	—	4·07							

¹⁾ Korn-talen för Stockholms stad äro beräknade efter de för kringliggande länsmansdistrikt angifna talen. — ²⁾ Till beskaffenheten har foderskörden varit god eller

rapporter om skörden år 1904.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Höskörden		Halmafkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bärgningsvädrets beskaffenhet.
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-.	Vårsädes-.			
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Under medelmåttan.	Betydligt öfverskott.	Till försäljning.	För höet utmärkt, för säden delvis mindre gynnsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.	Tillräcklig.	Tillräcklig.	För höet godt, för säden mindre gynnsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Möjligen något öfverskott.	Otillräcklig, i synnerhet af halm.	Gynnsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Betydligt öfverskott.	Otillräcklig.	Godt.
Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Tillräcklig.	Ej fullt tillräcklig.	Utmärkt godt.
Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Otillräcklig af höstsäd.	I allmänhet tillräcklig.	Ovanligt gynnsamt.
Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Utöfver det egna behovet.	Endast för det egna behovet.	Mycket gynnsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Riklig.	Under medelmåttan.	Betydande öfverskott.	Fullt tillräcklig.	Mycket gynnsamt.
Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Nära god.	Under medelmåttan.	Till försäljning.	Fullt tillräcklig.	Synnerligen gynnsamt.
Nära medelmåttig.	Medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.	Öfverskott.	Endast för det egna behovet.	Synnerligen gynnsamt.
Medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Mycket stort öfverskott.	Tillräcklig.	Det bästa.
Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Betydande öfverskott.	Otillräcklig.	Ovanligt gynnsamt.
Ringa.	Nära missväxt.	Nästan missväxt.	Under medelmåttan.	Mycket otillräcklig.	Stor foderbrist.	Särdeles gynnsamt.
Betydligt under medelmåttan.	Betydligt under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Mycket ringa.	Otillräcklig.	Mycket otillräcklig.	Särdeles gynnsamt.
Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Nästan ringa.	Höstsäden lemnar möjligen öfverskott, vårsäden otillräcklig.	Mycket otillräcklig.	Mycket gynnsamt.
Ringa.	Under medelmåttan.	Under medelmåttan.	Ringa.	Mycket otillräcklig.	Mycket otillräcklig.	Mycket gynnsamt.
Under medelmåttan.	Medelmåttig.	Medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.	Otillräcklig i Bergslagen.	Otillräcklig.	I Bergslagen utmärkt, å slättlandet för en del säd mindre gynnsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Ringa.	Ej tillräcklig.	Otillräcklig.	I allmänhet gynnsamt.
Medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Otillräcklig.	Ej fullt tillräcklig.	Särdeles gynnsamt.
Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Nära god.	Under medelmåttan.	Otillräcklig af höstsäd, fullt tillräcklig af vårsäd.	Öfverskott.	För en del säd mindre gynnsamt, för höet särdeles gynnsamt.
Fullt medelmåttig.	Något öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Under medelmåttan.	Otillräcklig.	Tillräcklig för det egna behovet.	I allmänhet gynnsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Mycket god.	Under medelmåttan.	Tillräcklig af korn.	Tillräcklig.	För säden mycket godt, för fodret delvis ogynnsamt.
Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Under medelmåttan.	Mycket otillräcklig.	I allmänhet tillräcklig.	I allmänhet gynnsamt.
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Nära god.	Under medelmåttan.	Mycket otillräcklig.	I allmänhet tillräcklig.	Mycket gynnsamt.
Medelmåttig. ²⁾	Nära medelmåttig. ²⁾	Medelmåttig. ²⁾	Betydligt under medelmåttan. ²⁾	Af hvete något större, af råg något mindre och af hafre betydligt mindre än vanligt.	Tillräcklig i södra Sverige och i Norrland, otillräcklig i mellersta Sverige, synnerligast i de västra provinserna.	Särdeles gynnsamt.

utmärkt af höet och i allmänhet godt af halmen.

Tab. 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1904.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps.	Potatis.
	Höst-.	Vår-.	Höst-.	Vår-.									
	H e k t o l i t e r.												
Stockholms stad	—	—	—	—	100	800	100	100	—	—	—	—	2,600
Stockholms län	126,600	4,800	401,900	800	115,200	750,900	226,400	72,800	4,400	29,600	—	—	736,300
Uppsala län	126,500	2,700	287,400	—	225,400	358,800	218,500	36,300	2,200	6,800	—	—	336,000
Södermanlands län	122,400	3,600	259,500	—	59,800	728,100	132,900	32,400	300	22,600	—	—	388,800
Östergötlands län	152,000	13,300	560,200	1,100	278,700	901,900	825,400	61,400	600	47,600	—	—	867,600
Jönköpings län	6,300	3,900	342,600	31,400	51,400	1,253,800	13,100	1,100	—	100	—	—	1,189,400
Kronobergs län	200	1,700	238,000	21,700	183,300	976,000	2,700	600	—	grönf.	—	—	1,433,200
Kalmar län	59,900	13,900	563,700	10,900	271,400	980,800	19,700	16,400	—	7,200	100	—	875,700
Gottlands län	66,900	—	240,300	—	354,100	61,500	41,000	6,000	—	100	—	—	291,000
Blekinge län	26,800	3,700	254,100	23,200	64,900	382,600	28,000	2,800	—	22,800	—	—	945,400
Kristianstads län	117,700	2,100	625,900	29,700	329,400	921,900	442,700	16,100	1,100	8,900	900	—	1,942,800
Malmöhus län	698,000	31,200	690,200	1,300	1,357,600	1,608,100	1,319,400	23,000	1,600	12,600	100	—	1,679,100
Hallands län	42,800	16,300	443,200	9,900	73,500	1,076,200	63,800	3,200	11,000	6,800	200	—	673,300
Göteborgs och Bohus län . .	6,900	3,100	119,100	700	42,700	428,200	11,100	3,000	25,400	5,300	—	—	490,600
Älfsborgs län	9,500	14,200	359,800	17,300	14,000	1,454,400	14,400	3,000	100	1,300	—	—	1,391,700
Skaraborgs län	81,600	6,400	597,100	5,400	46,500	1,811,400	21,300	31,900	200	30,800	—	—	1,121,700
Värmlands län	9,400	1,100	446,700	1,200	13,600	963,900	3,000	5,700	—	grönf.	—	—	940,200
Örebro län	59,400	4,100	304,700	1,700	33,800	907,100	16,800	12,400	700	2,700	—	—	604,900
Västmanlands län	62,500	800	179,400	—	45,300	622,800	63,500	18,900	—	3,800	—	—	257,700
Kopparbergs län	4,000	1,600	199,700	—	40,900	838,600	15,700	3,700	—	grönf.	—	—	590,000
Gäflleborgs län	1,000	—	53,000	300	272,400	509,000	25,900	6,900	100	500	—	—	485,600
Västernorrlands län	—	—	29,000	400	359,900	104,800	11,200	1,100	—	300	—	—	533,700
Jämtlands län	—	—	15,600	—	176,600	9,300	2,300	4,100	—	—	—	—	195,600
Västerbottens län	—	—	8,300	600	298,300	grönf.	7,800	grönf.	—	grönf.	—	—	353,600
Norrbottnens län	—	—	9,200	—	280,700	10,300	1,600	—	—	—	—	—	298,700
Rikets skörd år 1904	1,780,400	128,500	7,228,600	157,600	4,989,500	17,661,200	3,528,300	362,900	47,700	209,800	1,300	—	18,625,200
» » » 1903	1,813,600	141,100	8,405,700	143,800	5,163,600	22,193,700	3,808,800	431,600	83,700	253,000	1,200	—	22,757,600
» » » 1902	1,551,900	86,500	8,024,600	124,200	4,577,000	21,623,800	3,506,700	125,700	67,500	107,300	1,400	—	19,935,200
» » » 1901	1,414,900	103,900	7,659,800	129,800	4,710,700	20,076,500	3,044,700	323,300	69,300	193,700	2,000	—	16,306,100
» » » 1900	1,742,100	107,500	9,034,800	130,500	5,210,700	24,411,400	3,993,800	489,700	79,400	289,200	2,200	—	24,643,900
» » » 1899	1,473,800	87,400	7,443,300	110,800	4,119,900	18,923,100	3,121,000	405,800	68,200	204,500	1,900	—	11,955,400
Medelskörd åren 1894—1903	1,529,000	100,300	7,818,700	118,200	4,946,300	22,180,700	3,443,900	431,500	73,900	233,100	2,100	3,000	18,696,700

Anm. Härjämte har af vicker i alla län och af åtskilliga andra sädesslag i flere län, synnerligast de norrländska, skördats grönfoder.